

На основу члана 14, члана 16 став 1 и члана 20 Закона о спомен-обилежјима („Службени лист Црне Горе“ број 40/08, 40/11 и 2/17), члана 33 и 37 Статута општине Беране („Службени лист РЦГ-Општински прописи “ број 21/04 и 34/06 и „ Службени лист ЦГ-Општински прописи бр. 6/11) у складу са Програмом подизања спомен-обилежја у Општини Беране за 2017. годину („Службени лист Црне Горе-Општински прописи“ број 40/17), уз претходну сагласност Министарства културе Црне Горе број УП I 01-/95/8 од 28.12.2017.године, Скупштина општине Беране, на сједници одржаној дана **10. 01. 2018.** године, донијела је

О Д Л У К У

о подизању спомен обилежја постављањем спомен објекта - споменика капетану Александру Лексу Саичићу

Тачка 1

Подигне се спомен обилежје постављањем спомен објекта–споменика капетану Александру Лексу Саичићу на катастарској парцели бр.1368/1 КО Беране у захвату Детаљног урбанистичког плана „Стари Град“.

Тачка 2

Спомен објекат - споменик из члана 1 ове Одлуке, израдиће се од полираног ливеног гранитног постамента висине 1, 9 м, горње основе 70 x 70 цм и доње основе 100 x 100 цм, тежине 2000 кг., бронзаног одливка попрсја са ликом Александра Лекса Саичића, висине 106 цм, ширине у раменима 75 цм и тежине 300 кг. и гранитне вазе на подијуму.

Тачка 3

Фронтално на постаменту споменика биће исписан ћириличним писмом текст следеће садржине:

Црногорски јунак из Вasoјевића

АЛЕКСАНДАР ЛЕКСО САИЧИЋ

1873 – 1911

Члан 4

Рок за подизање овог споменика је 2018. година.

Члан 5

Спомен објекат- споменик из члана 1 ове Одлуке подигне Општина Беране. Обвезник одржавања спомен-обилежја – споменика је Општина Беране.

Члан 6

О спровођењу ове одлуке стараће се органи локалне управе надлежни за послове културе и планирања и уређења простора.

Члан 7

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од објављивања у „Службени лист ЦГ-Општински прописи“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БЕРАНЕ

Образложење

Правни основ

Правни основ за доношење Одлуке о подизању спомен обиљежја постављањем спомен објекта-споменика, капетану Александру Лексу Саичићу, садржан је у члану 14, члану 16 став 1 и члану 20 Закона о спомен обиљежјима и члану 33 и 37 Статута Општине Беране .

Чланом 14 Закона је прописано ко може подићи спомен-обиљежје, док је чланом 16 став 1 овог закона, прописано да Скупштина Општине у складу са Програмом уз претходну сагласност надлежног органа, доноси одлуку о подизању спомен – обиљежја У члану 20 је прописано да одлука о подизању спомен – обиљежја постављањем или изградњом спомен – објекта садржи: значајан догађај, истакнуту личност, људски идеал, културно – историјску традицију, борце за слободу, цивилне жртве рата или масовно страдање људи за које се подиже спомен – обиљежје; назив субјекта који подиже спомен – обиљежје; врсту и димензију спомен – обиљежја; мјесто подизања спомен – обиљежја; текст који ће бити исписан на спомен – обиљежју; рок и услови за подизање спомен – обиљежје и назив обвезника одржавања спомен – обиљежја.

Чланом 33 Статута Општине Беране прецизиране су надлежности Скупштине Општине а чланом 37 Статута Општине Беране, прописано је да Скупштина Општине доноси прописе и друге опште акте.

Разлози за доношење

Програмом подизања спомен-обиљежја у Општини Беране за 2017. годину, који је Скупштина општине Беране уз претходну сагласност Министарства културе ЦГ, бр. УП/І-01-95/2 од 30.06.2017. године, донијела на сједници одржаној 11. 09. 2017. године и који је објављен у („Службени лист Црне Горе-Општински прописи“ број 40/17), утврђено је између осталог, подизање спомен – објекта – споменика, капетану, Александру Лексу Саичићу.

Иницијативу за подизање спомен-обиљежја су покренула 3 удружења: Општинска организација бораца народноослободилачког рата Беране, НУ“ Калудра за све“ и НВО „Ноћни вукови“ из Подгорице.

Скупштина Општине је у обавези да у складу са Програмом подизања спомен обиљежја у Општини Беране за 2017. годину, а у оквиру претходно дате сагласности Министарства културе бр. УП І 01-/95/8 од 28.12.2017. године, донесе Одлуку о подизању спомен обиљежја постављањем спомен објекта – споменика, капетану, Александру Лексу Саичићу.

Подизањем спомен објекта - споменика, Александру Лексу Саичићу, васојевићком јунаку и капетану Црногорске војске, одаје се почаст и трајно чува успомена на личност, која се посебно истакла у руско – јапанском рату (1904 – 1905), чиме је стекао изузетан историјски значај, не само за Општину Беране и Црну Гору, већ и ван граница наше земље.

Александар Лексо Саичић је рођен 5. августа 1873. године у Веничкој код Берана. Основну школу и гимназију учио је на Цетињу као питомец књаза Николе, наставио у Дубровнику, а затим прешао у Београд и тамо се уписао у Пјешадијску подофицирску школу. По завршетку школовања вратио се у Црну Гору, гдје је постављен за ађутанта васојевићке бригаде у којој је службовао 3 године. Након тога одлази у Цариград и приступа турској војсци у којој бива унапријеђен у чин поручника, гдје је такође провео 3

године. Након тога одлази у Манџурију и приступа руској царској војсци са чином поручника и ту остаје скоро до краја. Још у раној младости је показивао умјеће руковања сабљом. Лексо Саичић је са другим Црногорцима, као добровољац у саставу руске војске, учествовао у руско – јапанском рату, гдје се посебно истакао у двобоју са јапанским самурајем, којег је том приликом побиједио. Ова његова побједа је прославила и Црну Гору. Када је руски командант, адмирал руске флоте Роженственко, један од најспособнијих руских адмирала, на захтјев јапанског команданта, адмирала јапанске флоте Тогоа, тражио добровољца који ће изаћи на мегдан чувеном јапанском самурају, међу првима се јавио Лексо. Тада је Лексо на растојању између двије царске војске посјекао главу јапанском самурају и ушао у легенду. Два адмирала су му честитали на добијеном мегдану, а Руси су га назвали Муровцемом новог вијека, што је и значило највеће признање за испољену храброст у рату.

После побједи у двобоју, Александар Лексо Саичић, постао је носилац Ордена Свете Ане и многих других признања. Руска Влада му је одредила своту од четрдесет наполеона у злату годишње, до краја живота. У Манџурији је унапријеђен у чин капетана и до краја је командовао коњичким ескадроном Амурског драгонског пука. Сабља којом је савладао самураја данас се чува у Војном музеју у Москви. Умро је 7. априла 1911. године. Поред Ордена Свете Ане, носилац је и руске Рањеничке медаље, Ордена италијанске круне IV реда, а од црногорских одликовања Орден Данила Првог IV Степена, сребрна медаља за храброст и Споменица 50 година владавине краља Николе.

У покушају да спаси документацију на двору краља Николе на Цетињу, страдао је у пожару 1911. године.

Како је Александар Лексо Саичић својим херојством стекао славу не само у Црној Гори, него и шире, подизањем споменика овом црногорском јунаку, чува се успомена на ову истакнуту личност.

Полазећи од наведеног, предлажемо Скупштини да донесе Одлуку као у тексту предлога.

СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА СПОРТ, КУЛТУРУ, ОМЛАДИНУ И САРАДЊУ СА НВО